

Interview met Marianne Besselink, gedeputeerde provincie Groningen

Over LEF en LOSLATEN

Aanleiding voor dit gesprek is het project 'Woon- en Leefbaarheidsplan Eemsdelta'. Een project waar Marianne trots op is. En terecht! 35 partijen hebben elkaar gevonden om de leefbaarheid in het gebied van de Eemsdelta op peil te houden ondanks de niet tegen te houden krimp van de bevolking. Een project waarin pijnlijke beslissingen zijn genomen ten behoeve van een lange termijn perspectief. Een voorbeeld van nieuwe manieren van (samen) werken en durf. Daar wilde ik graag meer van weten, waarbij ik vooral op zoek ben naar de structurele veranderingen in samenwerkingen en de rol van de overheid.

Marianne, hoe kijk jij naar de rol van de (provinciale) overheid in de toekomst?

Ik zie voor de overheid drie lagen van onderwerpen waar ze een rol kan of moet spelen. Je zou het kunnen zien als een driehoek: in de punt is een smal segment. Daar zitten de strategische en lange termijn onderwerpen. In mijn portefeuille gaat het dan b.v. over woningbouw en woning afbouw. Dit zijn onderwerpen die je als overheid moet trekken. Natuurlijk ben je hierover in nauw overleg met andere partijen, ook dit doe je samen. Ik wil als gedeputeerde zo veel mogelijk 'van onderaf' werken. Maar uiteindelijk zijn dit de onderwerpen waar de politiek over beslist.

In het middensegment gaat het om onderwerpen die de overheid samen met markt en bewoners oppakt. Praktische onderwerpen voor de middellange termijn, die te groot zijn om door één partij alleen opgepakt te kunnen worden. In Groningen gaat het b.v. om ICT verbindingen in het buitengebied of het project zonnepanelen voor asbestdaken.

En dan is er de brede basis van de driehoek. De kleinschalige projecten die partijen zelf kunnen oppakken. Leefbaarheid in de wijk bijvoorbeeld wordt vooral bepaald door burgerinitiatieven. De grote uitdaging voor de overheid is om deze initiatieven wel te stimuleren, maar ze niet over te nemen. Ook niet uit goede bedoelingen. Durf deze onderwerpen los te laten en ze te laten liggen bij diegenen die er het meest verstand van hebben: de burger zelf.

Het lijkt zo vanzelfsprekend. Waarom is het dat niet in de praktijk?

Omdat het een andere taakopvatting en een andere manier van samenwerken vraagt. Het gaat veel over loslaten. Bijvoorbeeld om het loslaten van je eigen belang. In het project Eemsdelta is de wethouder van de gemeente Delfzijl naar de gemeenteraad gegaan met de boodschap dat de sloopopdracht in Delfzijl groter zou worden en dat de nieuwbouw vooral in Appingedam zal plaatsvinden. Omdat dat voor de totale streek en haar burgers op termijn beter is. Het vraagt politieke lef om met zo'n boodschap op stap te gaan. Ik heb daar bewondering voor.

En ook naar burgers toe vraagt het om loslaten. Het loslaten van het idee dat wij weten wat goed is voor burgers. Dat weten ze namelijk zelf uitstekend. In het kader van leefbaarheid heeft de provincie

1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld aan de bewoners van het dorp Ulrum. Bewoners hebben helemaal zelf bepaald aan welke projecten dit wordt besteed. Als provincie hebben we alleen bepaalde kaders meegegeven, b.v. dat deelbedragen besteed moeten worden aan infrastructuur. Binnen deze kaders kunnen bewoners zelf hun verantwoordelijkheid nemen. Niet iedereen in de politiek vindt dit een prettige manier van werken. Is bang dat we de grip kwijt raken op het geld. Ik zie dat risico niet. Ook de bewoners van Ulrum moeten zich uiteindelijk verantwoorden aan de maatschappij waar het geld naar toe is gegaan.

Als overheid moet je gewoon niet meer overal een mening over willen hebben. Stel dat een dorp pimpelpaarse lantaarnpalen wil. Laat ze! Natuurlijk stel je als overheid eisen aan b.v. de lichtsterkte of de afstand tot de weg. Dat heeft te maken met veiligheid. Maar hoe die lantaarnpalen er uit zien, is uiteindelijk vooral van belang voor de bewoners die er dagelijks tegen aan moeten kijken.

Dit vraagt een andere manier van werken van de politiek, maar ook van de ambtenaren lijkt mij.

Daar zijn we in de provincie dan ook mee bezig door ambtenaren te trainen. Over hoe zij om moeten gaan met burgerinitiatieven, die noch in het beleid noch in de subsidieregelingen passen. Hoe zorg je er voor dat je als ambtenaar ondersteunend bent, maar ook weer niet te dienstverlenend wordt?

Want dan bestaat het risico dat je het initiatief bij de burger weghaalt. De provincie wil ideeën makelaar zijn om burgerinitiatieven te ondersteunen. Zo heeft de provincie actief ondersteund bij de Dag van de Daadkracht op 21 juni waarin allerlei initiatieven zichzelf konden presenteren en mensen van elkaar konden leren.

Ook in de relatie met gemeenten wordt er een andere houding gevraagd van ambtenaren. Van vertellen hoe het moet naar vragenderwijs de gemeente verder helpen om zelf uit te zoeken wat de beste oplossing is. Door informatie beschikbaar te stellen en daarmee gemeenten verder te helpen.

En de burger, pakt die deze nieuwe manier van werken zo maar op?

Daar zit veel verschil in. Sommige burgers gaan er van uit dat als ze een goed idee hebben de provincie dat wel even gaat uitvoeren. Die worden dus teleurgesteld. Anderen pakken het juist zelf heel goed op. Ik heb echt tal van voorbeelden van mooie initiatieven in Groningen waarbij burgers de leefbaarheid van het dorp op peil houden. Een boekeninzameling in een dorp, een timmerman die een kast maakt en voortaan kun je weer boeken lenen in je eigen dorp. Een plaatselijke supermarkt die in de lucht wordt gehouden o.a. door vrijwilligers uit het dorp. Een tafel in de ruimte en het is meteen ontmoetingsplek geworden.

Er wordt mij dan wel eens gevraagd: "En wat gaat de provincie hieraan bijdragen?". En soms zeg ik dan dus: "Niets". Ik ben daar echt heel terughoudend in. Natuurlijk zou je een keer een eenmalige (financiële) bijdrage kunnen leveren, maar iedere structurele bijdrage maakt dat bewoners zich niet meer zelf verantwoordelijk voelen. Dat het een project van de provincie wordt.

Overigens zitten er ook wel grenzen aan wat je van bewoners mag verwachten. Bij een groot project zoals in Ulrum doen bewoners er dit allemaal in de avonduren maar even bij. Terwijl de overheid ambtenaren heeft rondlopen die overdag zaken kunnen oppakken. Dan kun je als overheid kijken op welke wijze je de bewoners kunt ondersteunen terwijl je toch het initiatief en de verantwoordelijkheid daar laat liggen. Dat vraagt nog wel ontwikkeling.

Dat roept natuurlijk de vraag op: wat is er nodig om die ontwikkeling door te zetten?

Doorgaan op de ingeslagen weg en onszelf en elkaar de tijd gunnen. We leven in een maatschappij waarin we met elkaar zoeken naar oplossingen voor problemen. Voor die zoektocht is tijd nodig. Tijd om een nieuwe manier van werken aan te leren. Natuurlijk ging in het project van de Eemsdelta de samenwerking niet altijd vanzelf. We hebben ambtenaren 25 jaar opgevoed in het besef dat gedeputeerden geen risico's wilden lopen, nu vraag je opeens een heel andere houding. Bewoners

zijn gewend dat de overheid de problemen oplost, nu vraag je veel meer eigen initiatief en eigen verantwoordelijkheid. Het heeft tijd nodig om deze andere manier van werken eigen te maken.

En ook de wijze van werken zelf kost meer tijd. Als je als gedeputeerde niet alles zelf wilt beslissen, maar het echt samen met andere overheden, marktpartijen en bewoners wilt doen, dan kost een proces gewoon meer tijd. In je eentje ga je sneller, maar samen kom je verder. Ik zie het als een emancipatieproces van de maatschappij en dat is hartstikke leuk.

Meer informatie is te vinden op:

www.provinciegroningen.nl

www.eemsdeltaleeft.nl

youtube: Groningers aan zet